

N:o 22.

Ank. till Riksd. kansli den 10 februari 1903, kl. 4 e. m.

Utlåtande, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående efterskänkande af kronans rätt till danaarf efter hemmansägaren Johannes Jonasson från Sannebo i Älfsborgs län.

(I. A.)

I en af Kungl. Maj:t till Riksdagen aflåten proposition af den 19 december 1902 (n:o 24) meddelas följande:

»Hemmansägaren Johannes Jonasson från Sannebo i Gestads socken af Älfsborgs län afled den 13 oktober 1899 utan att efterlämna kända arfvingar. Enligt instrumentet öfver den efter den afidne den 15 mars 1900 förrättade bouppteckningen uppgingo tillgångarna i boet, däribland den till 500 kronor taxeringsvärderade fasta egendomen $\frac{5}{288}$ mantal Sannebo, till 724 kronor 30 öre samt skulderna till 442 kronor 76 öre.

Vid lagtima höstetinget år 1899 med Sundals härad lät arbetaren Anders Olsson i Heljerud, under uppgift att Johannes Jonasson i lifstiden till förmån för Anders Olsson upprättat ett muntligt testamente, till bestyrkande häraf såsom vittnen afhöra Sven Björndahl i Sannebo och Johannes Larsson i Berg, hvilka, enligt hvad det vid förhöret förda protokoll utvisar, därvid berättade: 1:o *Björndahl*, att i slutet af augusti eller i början af september månad år 1897 Johannes

Jonasson, som då varit sjuk, skickat bud på vittnet och, sedan vittnet infunnit sig, förklarar, att det vore hans önskan, att, om han afled, vittnet skulle taga hand om kvarlåtenskapen och föranstalta om begravningen samt att af Johannes Jonassons tillgångar, sedan begravningskostnaderna blifvit betalda och vittnet godtgjort sig för sina besvär, till hushållerskan Maria Band skulle lämnas 200 kronor, hvarefter återstoden af behållningen skulle tillkomma Anders Olsson i Heljerud; att vittnet emellertid vid tillfället tillkännagifvit, att vittnet icke ville åtaga sig berörda uppdrag, förrän Johannes Jonasson skriftligen förordnat angående sin kvarlåtenskap; samt att Johannes Jonasson kort därefter tillfrisknat, hvarför något skriftligt förordnande icke blifvit uppsatt; samt 2:o *Johannes Larsson*, att, sedan Johannes Jonasson tillfrisknat från sin af förra vittnet omnämnda sjukdom, han vid ett samtal med vittnet yttrat, att, om något blefve öfver i boet efter honom, sedan begravningskostnader och skulder blifvit betalda, detta skulle tillfalla förutnämnde Anders Olsson.

På därom af kammaradvokatfiskalsämbetet förd talan förklarade emellertid Sundals häradsrätt genom den 30 september 1901 afkunnadt utslag, som vunnit laga kraft, att ifrågavarande, för Anders Olssons räkning såsom testamente bevakade muntliga yttranden icke utgjorde hinder för Kungl. Maj:t och kronan att såsom danaarf tillträda Johannes Jonassons kvarlåtenskap, hvarjämte nämndemannen Karl Jonsson i Gestads stom, hvilken omhänderhaft utredningen af Johannes Jonassons bo, förpliktades att till kronan utgifva ett belopp af 20 kronor 41 öre, utgörande hvad som enligt en vid häradsrätten företedd redovisningsräkning af boets lösa egendom återstode, efter det boets skulder blifvit guldna.

Redan innan berörda utslag meddelades, hade i en till Kungl. Maj:t den 15 december 1900 ingifven skrift Anders Olsson i underdånighet anhållit, att kronans rätt till ifrågavarande danaarf måtte efterskänkas till sökandens förmån; till stöd för hvilken ansökning åberopats ej mindre ofvan omförmälda muntliga testamente, hvarigenom Johannes Jonasson såsom sin yttersta vilja skulle förklarar, att sökanden efter Johannes Jonassons död skulle erhålla all hans kvarlåtenskap, ehuru testamentet, såsom icke i laga form upprättadt, vid af kronan anställd klandertalan fränkänts rättslig verkan, än äfven det, enligt sökandens uppgift, i Heljerud allmänt kända förhållande, att sökanden och Johannes Jonasson varit halfbröder, i det att sökandens fader före äktenskapet med sökandens moder med en annan kvinna haft en son, bemälde Johannes Jonasson; varande vid ansökningen fogadt ett af

ordföranden i Gestads sockens kommunalstämma C. E. Nordström den 10 oktober 1900 afgifvet intyg af innehåll, att Anders Olsson, hvilken vore gift och hade flera barn, ehuru sjuklig och utfattig försörjt sin familj utan att af vederbörande fattigvårdsstyrelse begära hjälp, i följd hvaraf intygsgifvaren tillstyrkte bifall till ansökningen.

Med anledning af berörda ansökning har underdånigt utlåtande afgifvits af Kungl. Maj:ts befallningshafvande i Ålfsborgs län, som därvid öfverlämnat från kronofogden i orten inhämtadt yttrande, däri kronofogden anført, att det enligt gängse uppfattning otvifvelaktigt varit Johannes Jonassons vilja, att sökanden skulle bekomma hans kvarlåtenskap, ehuru han icke förstätt att i giltig form därom förordna; att sökanden allmänt ansåges för halfbroder till Johannes Jonasson; samt att med anledning häraf och då sökanden, som uppnått en hög ålder, befunne sig i synnerligen fattiga omständigheter samt ifrågavarande ringa arfsbelopp, därest det tillkomme sökanden, vid sådant förhållande komme att åtminstone fördröja den tidpunkt, då han nödgades anlita fattigvården, kronofogden tillstyrkte bifall till ansökningen; och har Kungl. Maj:ts befallningshafvande för egen del, i öfverenstämmelse med hvad kronofogden yttrat, jämväl hemställt om bifall till ansökningen.

Kammaradvokatfiskalsämbetet, som äfven blifvit öfver ansökningen hördt, har därvid *dels* meddelat, att förenämnda belopp, 20 kronor 41 öre, fortfarande innestode hos nämndemannen Jonsson, samt att, enligt hvad Kungl. Maj:ts befallningshafvande i skrifvelse till kammarkollegium den 14 april innevarande år meddelat, ofvanberörda, i danaarvet ingående fastighet, som blifvit genom Kungl. Maj:ts befallningshafvandes försorg från den 24 därförutgångne mars tillsvidare utarrenderad mot en årlig arrendeafgift af 32 kronor, icke vore för något statsändamål behöflig, *dels ock*, enär af handlingarna syntes framgå, att Johannes Jonassons vilja varit, att hans kvarlåtenskap skulle komma sökanden till godo, samt, med hänsyn jämväl till hvad i ärendet blifvit upplyst om sökandens ålder, fattigdom och befarade oförmögenhet att sig försörja, tillstyrkt aflåtande af nådig proposition till Riksdagen i det af sökanden angifna syfte.»

Med afseende å hvad i ärendet sålunda förekommit har Kungl. Maj:t nu föreslagit Riksdagen att medgifva, att kronans rätt till ifrågavarande danaarf måtte efterskänkas till förmån för arbetaren Anders Olsson i Heljerud.

Statsutskottet, som ej funnit skäl till erinran mot hvad Kungl. Maj:t i förevarande afseende föreslagit, hemställer alltså,

att Kungl Maj:ts ifrågavarande framställning må
vinna Riksdagens bifall.

Stockholm den 10 februari 1903.

På statsutskottets vägnar:

CHR. LUNDEBERG.
